

Jázmin Integrált Szociális Intézmény Hajdú – Bihar Vármegye

☒ 4029 Debrecen, Monti ezredes u. 7, +3630 352-1449

E-mail: info@hszszk.hu

Iktatószám: 90909-A/493/2023

BÚZAVIRÁG OTTHON BALMAZÚJVÁROS

Fogyatékos Személyek Otthona és Idősek Otthona

SZABÁLYZATA

A KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEKRŐL

Készült: 2023. 06. 19.....

Jóváhagyva: 2023. 06. 20.....

Hatályos: 2023. ....06. 21.....

Jóváhagyta:

Dr. Szikora Miklós
orvos

BÚZAVIRÁG OTTHON BALMAZÚJVÁROS
Fogyatékos Személyek Otthona
szabályzata a korlátozó intézkedésekről

Általános rendelkezések

Jelen szabályzat mellékletét képezi az Intézmény mindenkor hatályos házirendjének.

1. A szabályzat hatálya

1.1./ Jelen szabályzat területi hatálya a Búzavirág Otthon Balmazújváros (továbbiakban: Fogyatékos Személyek Otthona) telephelyre (4060 Balmazújváros, Nagyhát tanya 28.) érvényes.

1.2./ Jelen szabályzat személyi hatálya a Fogyatékos Személyek Otthonában korlátozó intézkedést elrendelő és az azt elszenvedő személyekre terjed ki.

2 Fogalmak:

2.1./ **Sürgős szükség:** az egészségi állapotban bekövetkezett olyan változás, amelynek következtében azonnali egészségügyi ellátás hiányában a beteg közvetlen életveszélybe kerülne, illetve súlyos vagy maradandó egészségkárosodást szenvedne

2.2./ **Veszélyeztető magatartás:** A beteg – mentális zavara következtében – saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére jelentős veszélyt jelenthet, és a kezelés hiánya állapotának további romlását eredményezné, amely a 196. § c) pontja¹ szerinti gyógykezeléssel hárítható el, de a megbetegedés jellegére tekintettel a sürgős intézeti gyógykezelésbe vétel nem indokolt.

2.3./ **Közvetlen veszélyeztető magatartás:** A beteg – akut mentális zavara következtében – saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére közvetlen és súlyos veszélyt jelent, és az azonnali kezelés hiánya állapotának további romlását eredményezné, amely a 196. § b) pontja² szerinti azonnali intézeti gyógykezeléssel hárítható el.

3. Alapelv

3.1./ Az intézmény feladatait úgy végzi, hogy az ellátást igénybe vevő számára biztosítsa az őket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartását, különös tekintettel

- az élethez, az emberi méltósághoz,
- a testi épséghez,
- a testi és lelki egészséghez való jogot.

3.2./ **Személyes szabadságában** – bármely módon (fizikai, kémiai, biológiai vagy pszichikai módszerrel, illetve eljárással) - **kizárólag a veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartást tanúsító személy /ellátott/ korlátozható.**

3.3./ **Kínzó, kegyetlen, embertelen, megalázó vagy büntető jellegű** korlátozó intézkedést tilos alkalmazni, így különösen tilos a bántalmazás, a hálós ágyl és ahhoz hasonló, zárt szerkezetű ketrecre emlékeztető, rácsos eszközök alkalmazása.

¹⁻² Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 196. § c) pontja szerint: Pszichiátriai betegek intézeti gyógykezelésbe vételének a bíróság kötelező intézeti gyógykezelést elrendelő határozata alapján (a továbbiakban: kötelező gyógykezelés) van helye.

3.4./ **A korlátozó intézkedés nem alkalmazható büntetésként**, annak rendeltetésétől eltérő célra, így különösen nem akadályozhatja a pszichiátriai beteget az ellátás jogszerű visszautasításában, orvostudományi kutatásban, klinikai vizsgálatban való részvétel elutasításában.

3.5./ A korlátozó intézkedések elrendelése során és alkalmazásának teljes időtartama alatt az **emberi méltósághoz való jog nem korlátozható, a testi épséghez és az egészséghez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani**. Egyebekben a korlátozó intézkedés hatálya alatt álló személy jogai csak annyiban korlátozhatók, amennyiben azok gyakorlása megghiúsítja, vagy veszélyezteti a korlátozó intézkedés célját.

3.6./ Az egyéb korlátozó intézkedések kizárólag addig tarthatnak, amíg az elrendelés oka fennáll, és amíg a közvetlen veszélyeztető, illetve veszélyeztető magatartást elhárító kezelés eredményessége a továbbiakban ezek nélkül, illetve pszichikai korlátozó intézkedések alkalmazásával nem biztosítható.

3.7./ **A korlátozó intézkedés csak addig tarthat, illetőleg olyan mértékű és jellegű lehet, amely a veszély elhárításához feltétlenül szükséges.**

4. Megelőzés

4.1/ A fogyatékos személyek otthonában dolgozó ápoló-gondozó munkatársak nagyon fontos feladata az ellátottak tünetmegfigyelő tevékenysége, mely során a tüneteket értékelve, megfontolva megelőzhetővé válik a korlátozó intézkedés megtétele.

4.2./ A fogyatékos Személyek otthona mindennapi életét úgy kell megszervezni, alakítani, hogy az ellátottak életkorának, általános állapotának, korábbi életritmusának és az együttélés szükségszerűségéből eredő követelményeknek is megfeleljen. A felkelés, lefekvés, étkezések idejének megválasztását a házirendben rögzített időpontokban kell meghatározni. Szükséges mértékű fizikai ellátást és változatos, hasznos, tartalmas időtöltést kell kínálni. Segíteni kell a családdal, ismerősökkel való kapcsolattartást.

4.3./ A fogyatékos személyek otthonában élő ellátottak nyugalmát csak úgy lehet biztosítani, ha a konfliktusokat, problémákat kellő határozottsággal, de következetesen, tisztelettel és indulatok nélkül kezeljük.

4.4./ A gondozás – ellátás során az ellátott emberi méltóságát minden munkatársnak a **legsúlyosabb** esetekben is tiszteletben kell tartania, - ennek megfelelően **TILOS** az ellátottat:

- megütni, egyéb módon bántalmazni,
- megfélemlíteni,
- megfenyegetni,
- sértő kifejezésekkel illetni,
- indulatosan, durván szólítani – ellátni,
- megszégyeníteni, kiszolgáltatottság érzését szándékosan erősíteni,
- büntetésből bezárni, holmijától megfosztani.

4.5 Az ellátottak általános állapotának, hangulatának, kapcsolatainak folyamatos, tapintatos nyomon követése, az ellátottakkal való rendszeres beszélgetés sok olyan információt kínál, mely előre jelezheti komoly konfliktus kialakulását. A gondozó, ápoló, foglalkoztató személyzet

kötelessége, hogy időben észlelje és jelezze a főnövér, az intézményvezető, illetve orvos felé a készülő konfliktushelyzetet.

5. A Korlátozás típusai

5.1./ Pszichikai korlátozás:

- az **ellátott felszólítása** a veszélyeztető, illetve a közvetlen veszélyeztető magatartástól való tartózkodásra, illetve az ilyen magatartások abbahagyására, valamint a veszélyeztető, illetve a közvetlen veszélyeztető magatartás elhárítását célzó beavatkozásokkal, kezelésekkel történő együttműködésre való felszólítás,
- a fent leírtak eredménytelensége esetén az arra való **figyelmeztetés**, hogy egyéb korlátozó intézkedés alkalmazása következik.

5.2./ Fizikai korlátozás:

- az ellátott **szabad mozgásának megtagadása**, illetve mozgási szabadságának testi kényszerrel, fizikai és mechanikai eszközökkel, berendezésekkel való korlátozása, így különösen az osztály, a részleg és az intézet elhagyásának megtagadása és megakadályozása, az intézmény területén történő mozgás korlátozása, az **elkülönítés, a testi kényszer, a rögzítés, valamint a lekötés**.

5.3./ Kémiai vagy biológiai korlátozás:

- A veszélyeztető, illetve a közvetlenül veszélyeztető magatartás elhárításához szükséges mennyiségű **gyógyszer beleegyezés nélkül történő alkalmazása**.

5.4./ Egyéb korlátozó intézkedés:

- A fizikai, kémiai vagy biológiai, illetve ezek **komplex alkalmazásával történő korlátozás**.

5.5. A pszichikai korlátozó intézkedéseknek az egyéb korlátozó intézkedések alkalmazását meg kell előznie, kivéve, ha a körülmények alkalmazásukat kizárják, illetve az egyéb korlátozó intézkedések haladéktalan alkalmazása feltétlenül szükséges az eredményesség biztosításához.

Eljárásrend korlátozó intézkedés alkalmazása esetén

1./ A korlátozó intézkedések elrendelésének szabályai

1.1./ Pszichikai korlátozás

- Az ápoló-gondozó észleli az ellátott veszélyeztető, ill. közvetlen veszélyeztető magatartását, akkor a veszélyeztető állapot fellépése esetén az első lépés, hogy az ellátottat megpróbálja megnyugtatni, együttműködését megszerezni, meggyőzni a szükségesnek ítélt terápia változtatására, elfogadására.
- Felszólítja a veszélyeztető magatartástól való tartózkodásra, ill. az ilyen magatartások abbahagyására.
- Felhívja az ellátott figyelmét a veszélyeztető magatartás elhárítását célzó egyéb beavatkozás lehetőségére, felszólítja őt az együttműködésre.
- Amennyiben a pszichikai korlátozás nem vezet eredményre, jelzi a veszélyeztető helyzetet az orvosnak, az orvos elérhetőségének hiányában a vezető ápolónak, illetve az intézménybe kijelölt - műszakonként a legmagasabb szakképesítésű- dolgozónak.

1.2./ Fizikai, kémiai, biológiai vagy egyéb korlátozó intézkedések elrendelése

- Korlátozó módszerek vagy eljárások alkalmazását az intézmény orvosa rendelheti el.
- Az orvos az alkalmazást megelőzően, – amennyiben ez nem lehetséges az alkalmazás megkezdését követően a lehető legrövidebb időn belül – rögzíti az egészségügyi dokumentációban az elrendelt korlátozó módszereket vagy eljárásokat, megjelölve azok indítékát és alkalmazásuk időtartamát.
- Állandó orvosi felügyelet hiányában – kivételesen indokolt esetben – ideiglenesen szakápoló is elrendelheti a korlátozást.

1.2.1./ Az intézmény orvosának elérhetősége hiányában az intézményvezető által műszakonként kijelölt, a korlátozó intézkedések alkalmazására döntési joggal rendelkező ápoló jogosult az intézkedés elrendelésére, ebben az esetben az intézmény orvosát, és az intézmény vezetőjét a korlátozó intézkedés alkalmazásáról haladéktalanul tájékoztatni kell. A korlátozásról az orvost haladéktalanul értesíteni kell, akinek azt 16 órán belül, pszichiátriai betegek esetében két órán belül írásban jóvá kell hagynia. Ennek hiányában a korlátozást haladéktalanul meg kell szüntetni.

1.2.2./ Több lehetséges és alkalmas korlátozó intézkedés közül azt kell választani, amely az intézkedéssel érintettre a veszélyeztető, illetve közvetlenül veszélyeztető magatartás elhárításához szükséges legkisebb mértékű korlátozással, hátránnyal jár.

1.2.3./ Az ellátott gyógykezelése, ápolása és ellátása során az ellátott szükségleteinek megfelelő ápolási körülményeket és személyi feltételeket kell biztosítani, különös tekintettel a korlátozó intézkedések elkerülésére.

1.2.4./ A korlátozó intézkedést foganatosító személy az intézkedés foganatosításának megkezdése előtt köteles nevét és beosztását a pszichiátriai beteggel közölni, kivéve, ha a körülmények ezt kizárják. Utóbbi esetben a kizáró körülmények elhárultával kell ezt a közlést pótolni.

Jázmin Integrált Szociális Intézmény Hajdú – Bihar Vármegye

☒ 4029 Debrecen, Monti ezredes u. 7, +3630 352-1449

E-mail: info@hszszk.hu

1.2.5./ Amennyiben az egyéb korlátozó intézkedés időtartama az elrendeléstől számított 16 órát meghaladja, annak fenntartását az orvos felülvizsgálja, és indoklással együtt dokumentálja. Ezt követően az egyéb korlátozó intézkedés fenntartásának szükségességét az orvos ismételt, legkésőbb 72 óránként felülvizsgálja, indoklással együtt dokumentálja és a betegjogi, illetve ellátottjogi képviselőnek jelenti.

1.2.6./ Értelmi fogyatékoság következtében tartós veszélyeztető magatartást mutató, szabad mozgásukban folyamatosan korlátozott pszichiátriai betegeknél az osztály, a részleg és az intézet elhagyásának megtagadása és megakadályozása, az intézet területén történő mozgás korlátozása esetén – ide nem értve a fizikai korlátozásokat, a felülvizsgálatot, dokumentációt és jelentést 168 óránként kell elvégezni.

1.2.7./ Az intézményvezető feladata az intézkedéshez szükséges feltételek, illetve szükség esetén a többi ellátott védelmének biztosítása.

A korlátozásról az intézményvezető haladéktalanul köteles tájékoztatni a törvényes képviselőt és az ellátottjogi képviselőt.

2/. A korlátozó intézkedés egyes formái mellé rendelt maximális időtartamok

2.1. a szabad mozgás megtagadása:	16 óra
2.2. az ápolási egység és az intézmény területén történő mozgás korlátozása:	16 óra
2.3. elkülönítés:	2 óra
2.4. rögzítés:	2 óra

3/.A korlátozó intézkedések mellé rendelt megfigyelés szabályai

3.1./ **A korlátozás ideje alatt a beteg állapotát folyamatosan ellenőrizni kell**, amely magában foglalja a fizikai, higiénés és egyéb szükségletek felmérését és ezeknek a beteg állapotának megfelelő kielégítését.

3.2./ Az egyéb korlátozó intézkedések alkalmazásának ideje alatt a pszichiátriai beteg állapotának folyamatos, fokozott ellenőrzése szükséges, amely magába foglalja a fizikai, higiénés, pszichikai és egyéb szükségletek felmérését és ezeknek a beteg állapotának megfelelő kielégítését.

3.3./ Az ellenőrzésnek arra is ki kell terjednie, hogy szükséges-e a korlátozó intézkedés további fenntartása, illetve szükséges-e az alkalmazott módszer megváltoztatása. Az ellenőrzés módját és gyakoriságát az orvos határozza meg és az erre vonatkozó döntését az ápolási dokumentációban rögzíti.

3.4./ Az ellenőrzést, illetve a beteg észlelését feladatkörében végző személy haladéktalanul köteles jelezni az orvosnak az általa észlelt, az egyéb korlátozó intézkedések alkalmazása szempontjából jelentős változásokat.

4./ A korlátozás feloldásának szabályai

4.1./ **Az ellátottat szóban tájékoztatni kell a korlátozó intézkedés végrehajtása előtt annak**

elrendeléséről és formájáról, valamint a korlátozó intézkedés feloldásáról.

4.2./ Gyógyszerezés elrendelése esetén az orvos írásbeli jóváhagyása hiányában a korlátozást meg kell szüntetni. Pszichiátriai betegek esetében a korlátozásról az orvost haladéktalanul értesíteni kell, akinek 2 órán belül azt jóvá kell hagynia. **Ennek hiányában a korlátozást haladéktalanul meg kell szüntetni.**

4.3./ Személyes szabadságában bármely módon (pszichikai, fizikai, kémiai vagy egyéb módszerrel, illetve eljárással) **csak a veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartású beteg korlátozható.** A korlátozás csak addig tarthat, illetőleg olyan mértékű és jellegű lehet, amely a veszély elhárításához feltétlenül szükséges.

4.4./ A korlátozó intézkedés csak addig tarthat, ameddig az elrendelés oka fennáll.

4.5./ Az ellátott törvényes képviselőjét tájékoztatni kell a korlátozó intézkedés feloldásáról. A korlátozó intézkedés feloldásáról történő tájékoztatással egyidejűleg az adatlap másolatát át kell adni, illetve meg kell küldeni az ellátottnak, valamint törvényes képviselőjének.

5./ A korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos tájékoztatási jogok és kötelezettségek

5.1./ Az előzetesen, az orvos által elrendelt szükség esetére alkalmazható gyógyszerelés elrendelése esetén az intézmény orvosát és az intézmény vezetőjét a korlátozó intézkedés alkalmazásáról haladéktalanul tájékoztatni kell.

5.2./ Az intézmény orvosa a korlátozó intézkedés alkalmazásáról tájékoztatja az intézmény vezetőjét.

5.3./ A korlátozásról az intézményvezető haladéktalanul köteles tájékoztatni a törvényes képviselőt és az ellátottjogi képviselőt.

5.4./ Az intézménybe történő felvételkor az intézményvezető írásos formában tájékoztatja az ellátást igénybe vevőt, illetve törvényes képviselőjét a szervezeti és működési szabályzat, korlátozó intézkedésre vonatkozó szabályairól, az ellátotti jogokról a korlátozó intézkedés alkalmazása esetén, az ellátottjogi képviselő, illetve az érdekképviselői fórum elérési lehetőségéről, valamint a panaszjog lehetőségéről, gyakorlásának szabályairól. Ezt a fenti tájékoztatót az ellátott, törvényes képviselője és az intézmény vezetője aláírják.

5.5./ Az ellátottat szóban tájékoztatni kell a korlátozó intézkedés végrehajtása előtt annak elrendeléséről és formájáról, valamint a korlátozó intézkedés feloldásáról.

5.6./ Az ellátott törvényes képviselőjét tájékoztatni kell a korlátozó intézkedés végrehajtása előtt, halaszthatatlan esetben a végrehajtás alatt vagy azt követően haladéktalanul a korlátozó intézkedés elrendeléséről és formájáról, a korlátozó intézkedés feloldásáról.

5.7./ A korlátozó intézkedés feloldásáról történő tájékoztatással egyidejűleg az adatlap másolatát át kell adni, illetve meg kell küldeni az ellátottnak, valamint törvényes képviselőjének.

5.8./ A korlátozó intézkedés hatálya alatt álló pszichiátriai beteg a külön törvényben meghatározottakon kívül értesíthet más személyt is, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a beteg nem tudja e jogát gyakorolni, kérésére egy, általa megjelölt személyt a korlátozó intézkedés elrendelője értesít.

6./ A korlátozó intézkedés dokumentálása

6.1./ **Korlátozó intézkedés alkalmazása esetén – ide nem értve a pszichés megnyugtatót – a szociál – és nyugdíjpolitikaért felelős miniszter által meghatározott, a Szociális Ágazati Portálon közzétett adatlapot kell kitölteni (1. sz. melléklet).** A korlátozó intézkedés időtartama alatti megfigyeléseket, állapotleírást a betétlapon (2. sz. melléklet) kell részletesen feltüntetni. A kitöltött adatlapot a gondozási tervhez kell csatolni.

6.2./ Amennyiben az egyéb korlátozó intézkedés időtartama az elrendeléstől számított 16 órát meghaladja, annak fenntartását az orvos felülvizsgálja, és indoklással együtt dokumentálja. Ezt követően az egyéb korlátozó intézkedés fenntartásának szükségességét az orvos ismételt, legkésőbb 72 óránként felülvizsgálja, indoklással együtt dokumentálja és a betegjogi, illetve ellátottjogi képviselőnek jelenti.

7./ A panaszjog gyakorlásának szabályai

7.1./ A korlátozó intézkedés alkalmazása ellen az ellátást igénybe vevő vagy törvényes képviselője panasszal élhet az intézmény fenntartójánál. A panasz kivizsgálásához és a döntéshez a fenntartó szakértőként pszichiáter szakorvost vesz igénybe.

7.2./ Az ellátottjogi képviselő segít az ellátást igénybe vevőnek, törvényes képviselőjének panasz megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását az intézmény vezetőjénél és a fenntartónál, valamint a korlátozó intézkedésekre, eljárásokra vonatkozó dokumentációt megvizsgálhatja.

7.3./ Korlátozó intézkedések elrendelése esetén a pszichiátriai beteget és a panasz tételére jogosult személyeket tájékoztatni kell a panaszhoz való jogukról, kivéve, ha ezt a korlátozó intézkedés alkalmazását szükségessé tevő körülmények vagy a beteg állapota kizárják. Utóbbi esetben a kizáró körülmények elhárultával kell ezt a tájékoztatást pótolni. A korlátozó intézkedés elleni panasz elintézése során, soron kívül kell eljárni.

BÚZAVIRÁG OTTHON BALMAZÚJVÁROS

Idősek Otthona

szabályzata a korlátozó intézkedésekről

Általános rendelkezések

Jelen szabályzat mellékletét képezi az Intézmény mindenkor hatályos házirendjének.

1. A szabályzat hatálya

1.1./ Jelen szabályzat területi hatálya a Búzavirág Otthon Balmazújváros Idősek Otthona (továbbiakban: Idősek Otthona) telephelyre (4060 Balmazújváros, Nagyhat tanya 28.) érvényes.

1.2./ Jelen szabályzat személyi hatálya az Idősek Otthonában korlátozó intézkedést elrendelő és az azt elszenvedő személyekre terjed ki.

2 Fogalmak:

2.1./ **Sürgős szükség:** az egészségi állapotban bekövetkezett olyan változás, amelynek következtében azonnali egészségügyi ellátás hiányában a beteg közvetlen életveszélybe kerülne, illetve súlyos vagy maradandó egészségkárosodást szenvedne

2.2./ **Veszélyeztető magatartás:** A beteg – mentális zavara következtében – saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére jelentős veszélyt jelenthet, és a kezelés hiánya állapotának további romlását eredményezné, amely a 196. § c) pontja³ szerinti gyógykezeléssel hárítható el, de a megbetegedés jellegére tekintettel a sürgős intézeti gyógykezelésbe vétel nem indokolt.

2.3./ **Közvetlen veszélyeztető magatartás:** A beteg – akut mentális zavara következtében – saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére közvetlen és súlyos veszélyt jelent, és az azonnali kezelés hiánya állapotának további romlását eredményezné, amely a 196. § b) pontja⁴ szerinti azonnali intézeti gyógykezeléssel hárítható el.

3. Alapelv

3.1./ Az intézmény feladatait úgy végzi, hogy az ellátást igénybe vevő számára biztosítsa az őket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartását, különös tekintettel

- az élethez, az emberi méltósághoz,
- a testi épséghez,
- a testi és lelki egészséghez való jogot.

3.2./ **Személyes szabadságában** – bármely módon (fizikai, kémiai, biológiai vagy pszichikai módszerrel, illetve eljárással) - kizárólag a veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartást tanúsító személy /ellátott/ korlátozható.

---

³⁻² Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 196. § c) pontja szerint: Pszichiátriai betegek intézeti gyógykezelésbe vételének a bíróság kötelező intézeti gyógykezelést elrendelő határozata alapján (a továbbiakban: kötelező gyógykezelés) van helye.

Jázmin Integrált Szociális Intézmény Hajdú – Bihar Vármegye

☒ 4029 Debrecen, Monti ezredes u. 7, +3630 352-1449

E-mail: info@hszszk.hu

3.3./ **Kínzó, kegyetlen, embertelen, megalázó vagy büntető jellegű** korlátozó intézkedést tilos alkalmazni, így különösen tilos a bántalmazás, a hálós ág és ahhoz hasonló, zárt szerkezetű ketrecre emlékeztető, rácsos eszközök alkalmazása.

3.4./ **A korlátozó intézkedés nem alkalmazható büntetésként**, annak rendeltetésétől eltérő célra, így különösen nem akadályozhatja a pszichiátriai beteget az ellátás jogszerű visszautasításában, orvostudományi kutatásban, klinikai vizsgálatban való részvétel elutasításában.

3.5./ A korlátozó intézkedések elrendelése során és alkalmazásának teljes időtartama alatt az **emberi méltósághoz való jog nem korlátozható, a testi épséghez és az egészséghez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani**. Egyebekben a korlátozó intézkedés hatálya alatt álló személy jogai csak annyiban korlátozhatók, amennyiben azok gyakorlása megghiúsítja, vagy veszélyezteti a korlátozó intézkedés célját.

3.6./ Az egyéb korlátozó intézkedések kizárólag addig tarthatnak, amíg az elrendelés oka fennáll, és amíg a közvetlen veszélyeztető, illetve veszélyeztető magatartást elhárító kezelés eredményessége a továbbiakban ezek nélkül, illetve pszichikai korlátozó intézkedések alkalmazásával nem biztosítható.

3.7./ **A korlátozó intézkedés csak addig tarthat, illetőleg olyan mértékű és jellegű lehet, amely a veszély elhárításához feltétlenül szükséges.**

4. Megelőzés

4.1/ Az idősek otthonában dolgozó ápoló-gondozó munkatársak nagyon fontos feladata az ellátottak tünetmegfigyelő tevékenysége, mely során a tüneteket értékelve, megfontolva megelőzhetővé válik a korlátozó intézkedés megtétele.

4.2./ Az idősek otthona mindennapi életét úgy kell megszervezni, alakítani, hogy az ellátottak életkorának, általános állapotának, korábbi életritmusának és az együttélés szükségszerűségéből eredő követelményeknek is megfeleljen. A felkelés, lefekvés, étkezések idejének megválasztását a házi-rendben rögzített időpontokban kell meghatározni. Szükséges mértékű fizikai ellátást és változatos, hasznos, tartalmas időtöltést kell kínálni. Segíteni kell a családdal, ismerősökkel való kapcsolattartást.

4.3./ Az idősek otthonában élő ellátottak nyugalma csak úgy lehet biztosítani, ha a konfliktusokat, problémákat kellő határozottsággal, de következetesen, tisztelettel és indulatok nélkül kezeljük.

4.4./ A gondozás – ellátás során az ellátott emberi méltóságát minden munkatársnak a **legszélsőségsé** esetekben is tiszteletben kell tartania, - ennek megfelelően **TILOS** az ellátottat:

- megütni, egyéb módon bántalmazni,
- megfélemlíteni,
- megfenyegetni,
- sértő kifejezésekkel illetni,
- indulatosan, durván szólítani – ellátni,
- megszegyeníteni, kiszolgáltatottság érzését szándékosan erősíteni,
- büntetésből bezárni, holmijától megfosztani.

4.5 Az ellátottak általános állapotának, hangulatának, kapcsolatainak folyamatos, tapintatos nyomon követése, az ellátottakkal való rendszeres beszélgetés sok olyan információt kínál, mely

előre jelezheti komoly konfliktus kialakulását. A gondozó, ápoló, foglalkoztató személyzet kötelessége, hogy időben észlelje és jelezze a főnővér, az intézményvezető, illetve orvos felé a készülő konfliktushelyzetet.

5. A Korlátozás típusai

5.1./ Pszichikai korlátozás:

- az **ellátott felszólítása** a veszélyeztető, illetve a közvetlen veszélyeztető magatartástól való tartózkodásra, illetve az ilyen magatartások abbahagyására, valamint a veszélyeztető, illetve a közvetlen veszélyeztető magatartás elhárítását célzó beavatkozásokkal, kezelésekkal történő együttműködésre való felszólítás,
- a fent leírtak eredménytelensége esetén az arra való **figyelmeztetés**, hogy egyéb korlátozó intézkedés alkalmazása következik.

5.2./ Fizikai korlátozás:

- az ellátott **szabad mozgásának megtagadása**, illetve mozgási szabadságának testi kényszerrel, fizikai és mechanikai eszközökkel, berendezésekkel való korlátozása, így különösen az osztály, a részleg és az intézet elhagyásának megtagadása és megakadályozása, az intézmény területén történő mozgás korlátozása, az **elkülönítés, a testi kényszer, a rögzítés, valamint a lekötés.**

5.3./ Kémiai vagy biológiai korlátozás:

- A veszélyeztető, illetve a közvetlenül veszélyeztető magatartás elhárításához szükséges mennyiségű **gyógyszer beleegyezés nélkül történő alkalmazása.**

5.4./ Egyéb korlátozó intézkedés:

- A fizikai, kémiai vagy biológiai, illetve ezek **komplex alkalmazásával történő korlátozás.**

5.5. A **pszichikai korlátozó intézkedéseknek az egyéb korlátozó intézkedések alkalmazását meg kell előznie, kivéve, ha a körülmények alkalmazásukat kizárják, illetve az egyéb korlátozó intézkedések haladéktalan alkalmazása feltétlenül szükséges az eredményesség biztosításához.**

Eljárásrend korlátozó intézkedés alkalmazása esetén

1./ A korlátozó intézkedések elrendelésének szabályai

1.1./ Pszichikai korlátozás

- Az ápoló-gondozó észleli az ellátott veszélyeztető, ill. közvetlen veszélyeztető magatartását, akkor a veszélyeztető állapot fellépése esetén az első lépés, hogy az ellátottat megpróbálja megnyugtatni, együttműködését megszerezni, meggyőzni a szükségesnek ítélt terápia változtatására, elfogadására.
- Felszólítja a veszélyeztető magatartástól való tartózkodásra, ill. az ilyen magatartások abbahagyására.
- Felhívja az ellátott figyelmét a veszélyeztető magatartás elhárítását célzó egyéb beavatkozás lehetőségére, felszólítja őt az együttműködésre.
- Amennyiben a pszichikai korlátozás nem vezet eredményre, jelzi a veszélyeztető helyzetet az orvosnak, az orvos elérhetőségének hiányában a

vezető ápolónak, illetve az intézménybe kijelölt - műszakonként a legmagasabb szakképesítésű- dolgozónak.

1.2./ Fizikai, kémiai, biológiai vagy egyéb korlátozó intézkedések elrendelése

- Korlátozó módszerek vagy eljárások alkalmazását az intézmény orvosa rendelheti el.
- Az orvos az alkalmazást megelőzően, – amennyiben ez nem lehetséges az alkalmazás megkezdését követően a lehető legrövidebb időn belül – rögzíti az egészségügyi dokumentációban az elrendelt korlátozó módszereket vagy eljárásokat, megjelölve azok indítékát és alkalmazásuk időtartamát.
- Állandó orvosi felügyelet hiányában – kivételesen indokolt esetben – ideiglenesen szakápoló is elrendelheti a korlátozást.

1.2.1./ Az intézmény orvosának elérhetősége hiányában az intézményvezető által műszakonként kijelölt, a korlátozó intézkedések alkalmazására döntési joggal rendelkező ápoló jogosult az intézkedés elrendelésére, ebben az esetben az intézmény orvosát, és az intézmény vezetőjét a korlátozó intézkedés alkalmazásáról haladéktalanul tájékoztatni kell. A korlátozásról az orvost haladéktalanul értesíteni kell, akinek azt 16 órán belül, pszichiátriai betegek esetében két órán belül írásban jóvá kell hagynia. Ennek hiányában a korlátozást haladéktalanul meg kell szüntetni.

1.2.2./ Több lehetséges és alkalmas korlátozó intézkedés közül azt kell választani, amely az intézkedéssel érintettre a veszélyeztető, illetve közvetlenül veszélyeztető **magatartás elhárításához szükséges legkisebb mértékű korlátozással, hátránnyal jár.**

1.2.3./ Az ellátott gyógykezelése, ápolása és ellátása során az ellátott szükségleteinek megfelelő ápolási körülményeket és személyi feltételeket kell biztosítani, különös tekintettel a korlátozó intézkedések elkerülésére.

1.2.4./ A korlátozó intézkedést foganatosító személy az intézkedés foganatosításának megkezdése előtt köteles nevét és beosztását a beteggel közölni, kivéve, ha a körülmények ezt kizárják. Utóbbi esetben a kizáró körülmények elhárultával kell ezt a közlést pótolni.

1.2.5./ Amennyiben az egyéb korlátozó intézkedés időtartama az elrendeléstől számított 16 órát meghaladja, annak fenntartását az orvos felülvizsgálja, és indoklással együtt dokumentálja. Ezt követően az egyéb korlátozó intézkedés fenntartásának szükségességét az orvos ismételt, legkésőbb 72 óránként felülvizsgálja, indoklással együtt dokumentálja és a betegjogi, illetve ellátottjogi képviselőnek jelenti.

1.2.6./ Demencia következtében tartós veszélyeztető magatartást mutató, szabad mozgásukban folyamatosan korlátozott betegeknél az osztály, a részleg és az intézet elhagyásának megtagadása és megakadályozása, az intézet területén történő mozgás korlátozása esetén – ide nem értve a fizikai korlátozásokat, a felülvizsgálatot, dokumentációt és jelentést 168 óránként kell elvégezni.

1.2.7./ Az intézményvezető feladata az intézkedéshez szükséges feltételek, illetve szükség esetén a többi ellátott védelmének biztosítása.

A korlátozásról az intézményvezető haladéktalanul köteles tájékoztatni a törvényes képviselőt és az ellátottjogi képviselőt.

2./ A korlátozó intézkedés egyes formái mellé rendelt maximális időtartamok

2.1. a szabad mozgás megtagadása:	16 óra
2.2. az ápolási egység és az intézmény területén történő mozgás korlátozása:	16 óra
2.3. elkülönítés:	2 óra
2.4. rögzítés:	2 óra

3./A korlátozó intézkedések mellé rendelt megfigyelés szabályai

3.1./ A korlátozás ideje alatt a beteg állapotát folyamatosan ellenőrizni kell, amely magában foglalja a fizikai, higiénés és egyéb szükségletek felmérését és ezeknek a beteg állapotának megfelelő kielégítését.

3.2./ Az egyéb korlátozó intézkedések alkalmazásának ideje alatt a beteg állapotának folyamatos, fokozott ellenőrzése szükséges, amely magába foglalja a fizikai, higiénés, pszichikai és egyéb szükségletek felmérését és ezeknek a beteg állapotának megfelelő kielégítését.

3.3./ Az ellenőrzésnek arra is ki kell terjednie, hogy szükséges-e a korlátozó intézkedés további fenntartása, illetve szükséges-e az alkalmazott módszer megváltoztatása. Az ellenőrzés módját és gyakoriságát az orvos határozza meg és az erre vonatkozó döntését az ápolási dokumentációban rögzíti.

3.4./ Az ellenőrzést, illetve a beteg észlelését feladatkörében végző személy haladéktalanul köteles jelezni az orvosnak az általa észlelt, az egyéb korlátozó intézkedések alkalmazása szempontjából jelentős változásokat.

4./ A korlátozás feloldásának szabályai

4.1./ Az ellátottat szóban tájékoztatni kell a korlátozó intézkedés végrehajtása előtt annak elrendeléséről és formájáról, valamint a korlátozó intézkedés feloldásáról.

4.2./ Gyógyszerezés elrendelése esetén az orvos írásbeli jóváhagyása hiányában a korlátozást meg kell szüntetni. A korlátozásról az orvost haladéktalanul értesíteni kell, akinek 2 órán belül azt jóvá kell hagynia. Ennek hiányában a korlátozást haladéktalanul meg kell szüntetni.

4.3./ Személyes szabadságában bármely módon (pszichikai, fizikai, kémiai vagy egyéb módszerrel, illetve eljárással) csak a veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartású beteg korlátozható. A korlátozás csak addig tarthat, illetőleg olyan mértékű és jellegű lehet, amely a veszély elhárításához feltétlenül szükséges.

4.4./ A korlátozó intézkedés csak addig tarthat, ameddig az elrendelés oka fennáll.

4.5./ Az ellátott törvényes képviselőjét tájékoztatni kell a korlátozó intézkedés feloldásáról. A korlátozó intézkedés feloldásáról történő tájékoztatással egyidejűleg az adatlap másolatát át kell

Jázmin Integrált Szociális Intézmény Hajdú – Bihar Vármegye

☒ 4029 Debrecen, Monti ezredes u. 7, +3630 352-1449

E-mail: info@hszszk.hu

---

adni, illetve meg kell küldeni az ellátottnak, valamint törvényes képviselőjének.

5./ A korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos tájékoztatási jogok és kötelezettségek

5.1./ Az előzetesen, az orvos által elrendelt szükség esetére alkalmazható gyógyszerelés elrendelése esetén az intézmény orvosát és az intézmény vezetőjét a korlátozó intézkedés alkalmazásáról haladéktalanul tájékoztatni kell.

5.2./ Az intézmény orvosa a korlátozó intézkedés alkalmazásáról tájékoztatja az intézmény vezetőjét.

5.3./ A korlátozásról az intézményvezető haladéktalanul köteles tájékoztatni a törvényes képviselőt és az ellátottjogi képviselőt.

5.4./ Az intézménybe történő felvételkor az intézményvezető írásos formában tájékoztatja az ellátást igénybe vevőt, illetve törvényes képviselőjét a szervezeti és működési szabályzat, korlátozó intézkedésre vonatkozó szabályairól, az ellátotti jogokról a korlátozó intézkedés alkalmazása esetén, az ellátottjogi képviselő, illetve az érdekképviseleti fórum elérési lehetőségéről, valamint a panaszjog lehetőségéről, gyakorlásának szabályairól. Ezt a fenti tájékoztatót az ellátott, törvényes képviselője és az intézmény vezetője aláírják.

5.5./ Az ellátottat szóban tájékoztatni kell a korlátozó intézkedés végrehajtása előtt annak elrendeléséről és formájáról, valamint a korlátozó intézkedés feloldásáról.

5.6./ Az ellátott törvényes képviselőjét tájékoztatni kell a korlátozó intézkedés végrehajtása előtt, halaszthatatlan esetben a végrehajtás alatt vagy azt követően haladéktalanul a korlátozó intézkedés elrendeléséről és formájáról, a korlátozó intézkedés feloldásáról.

5.7./ A korlátozó intézkedés feloldásáról történő tájékoztatással egyidejűleg az adatlap másolatát át kell adni, illetve meg kell küldeni az ellátottnak, valamint törvényes képviselőjének.

5.8./ A korlátozó intézkedés hatálya alatt álló beteg a külön törvényben meghatározottakon kívül értesíthet más személyt is, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a beteg nem tudja e jogát gyakorolni, kérésére egy, általa megjelölt személyt a korlátozó intézkedés elrendelője értesít.

6./ A korlátozó intézkedés dokumentálása

6.1./ Korlátozó intézkedés alkalmazása esetén – ide nem értve a pszichés megnyugtatót – a szociál – és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által meghatározott, a Szociális Ágazati Portálon közzétett adatlapot kell kitölteni (1. sz. melléklet). A korlátozó intézkedés időtartama alatti megfigyeléseket, állapotleírást a betétlapon (2. sz. melléklet) kell részletesen feltüntetni. A kitöltött adatlapot a gondozási tervhez kell csatolni.

6.2./ Amennyiben az egyéb korlátozó intézkedés időtartama az elrendeléstől számított 16 órát meghaladja, annak fenntartását az orvos felülvizsgálja, és indoklással együtt dokumentálja. Ezt követően az egyéb korlátozó intézkedés fenntartásának szükségességét az orvos ismételt, legkésőbb 72 óránként felülvizsgálja, indoklással együtt dokumentálja és a betegjogi, illetve

ellátottjogi képviselőnek jelenti.

7./ A panaszjog gyakorlásának szabályai

7.1./ A korlátozó intézkedés alkalmazása ellen az ellátást igénybe vevő vagy törvényes képviselője panasszal élhet az intézmény fenntartójánál. A panasz kivizsgálásához és a döntéshez a fenntartó szakértőként pszichiáter szakorvost vesz igénybe.

7.2./ Az ellátottjogi képviselő segít az ellátást igénybe vevőnek, törvényes képviselőjének panasz megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását az intézmény vezetőjénél és a fenntartónál, valamint a korlátozó intézkedésekre, eljárásokra vonatkozó dokumentációt megvizsgálhatja.

7.3./ Korlátozó intézkedések elrendelése esetén a pszichiátriai beteget és a panasz tételére jogosult személyeket tájékoztatni kell a panaszhoz való jogukról, kivéve, ha ezt a korlátozó intézkedés alkalmazását szükségessé tevő körülmények vagy a beteg állapota kizárják. Utóbbi esetben a kizáró körülmények elhárultával kell ezt a tájékoztatást pótolni. A korlátozó intézkedés elleni panasz elintézése során, soron kívül kell eljárni.

8./ Záró rendelkezések

8.1./ Ez a szabályzat 2023. ~~06. 21.~~... napján lép hatályba azzal, hogy rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekre is alkalmazni kell.

8.2./ Amennyiben jelen szabályzat hatálybalépését követően jogszabályváltozás folytán jelen szabályzat valamely rendelkezése a hatályos jogszabályok rendelkezéseivel nem áll többé összhangban, akkor az érintett rendelkezés helyébe minden külön rendelkezés nélkül a hatályos jogszabályi rendelkezés lép.

8.3./ Jelen szabályzat hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az intézmény és telephelyein külön-külön korlátozó intézkedésekről szóló szabályzatai, továbbá valamennyi e tárgyban az intézménynél és telephelyein fellelhető egyéb szabályzatok azon rendelkezése, amely a korlátozó intézkedések szabályozására vonatkozik.

8.4./ A jelen szabályzatot az intézmény mindenkor vezetője köteles az alábbi esetekben felülvizsgálni és szükség esetén annak módosításához szükséges intézkedések megtételéről gondoskodni:

- hatálybalépést követő évtől minden naptári év január 31. napjáig,
- jogszabályváltozást követően – amennyiben a jogszabály másként nem rendelkezik – a jogszabályváltozás hatályba lépését követő 30 (harminc) napon belül.

9./ Alkalmazandó jogszabályok

- A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993.évi III. törvény,
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 192. §-a, 188. §-a,

Jázmín Integrált Szociális Intézmény Hajdú – Bihar Vármegye

☒ 4029 Debrecen, Monti ezredes u. 7, +3630 352-1449

E-mail: info@hszszk.hu

- a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet,
- a pszichiátriai betegek intézeti felvételének és az ellátásuk során alkalmazható korlátozó intézkedések szabályairól szóló 60/2004.(VII. 6.) ESzCsM rendelet.

Debrecen, 2023. ....06.20.....

Záradék:

A korlátozó intézkedésekről szóló szabályzatot a mai napon jóváhagyom/nem hagyom jóvá.

Debrecen, 2023. ....06.20.....

Dr. Szikora Miklós
orvos

Czákó Tamás
mb. intézményvezető

1. számú melléklet a korlátozó intézkedésekről szóló szabályzathoz

ADATLAP

korlátozó intézkedés elrendeléséhez

[a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 101/A. § (3) bekezdéséhez]

Az ellátott neve: .....

Születési idő: .....

A korlátozó intézkedés kezdetének időpontja:

év: ..... hó: ..... nap: ..... óra: ..... perc: .....

A korlátozó intézkedés formája és leírása:

A) fizikai:

szabad mozgás korlátozása: .....

fokozott ellenőrzés: .....

B) kémiai: ..... adása, i.m., i.v.

Az elrendelő neve: ..... beosztása: - orvos

- vezető ápoló

Ha nem orvos, akkor az orvosi jóváhagyás időpontja:

év: ..... hó: ..... nap: ..... óra: ..... perc: .....

Az elrendelés rövid indokolása:

.....

.....

.....

A korlátozó intézkedés feloldása: .....

A korlátozó intézkedés során szolgálatot teljesítő egészségügyi, szociális dolgozó(k)

Neve: ..... beosztása: .....

Neve: ..... beosztása: .....

Neve: ..... beosztása: .....

Neve: ..... beosztása: .....

Az intézet pszichiáter orvosának tájékoztatása megtörtént:

év: .... hó: ..... nap: ..... óra: ..... perc: .....

További intézkedés: szükséges - nem szükséges

.....
intézményvezető aláírása

.....
intézmény orvosának aláírása

Jázmin Integrált Szociális Intézmény Hajdú – Bihar Vármegye

☒ 4029 Debrecen, Monti ezredes u. 7, +3630 352-1449

E-mail: info@hszszk.hu

2. számú melléklet a korlátozó intézkedésekről szóló szabályzathoz

BETÉTLAP

A korlátozó intézkedés időtartama alatt végzett ellátás dokumentálásához

Név: .....

Születési idő: .....

Szobaszám: .....

Diagnózis: .....

Terápiás terv elkészítésének időpontja veszélyeztető, illetve közvetlen veszélyeztető állapotra:

.....

1. Az intézkedés elrendelését megelőző állapotváltozás, tünetek feljegyzése:

.....

.....

.....

2. Korlátozás folyamata, eredménye:

Ápolási diagnózis	Ápolási cél	Ápolási feladatok	Ápolási eredmény	Aláírás

3. Eseménynapló:

Dátum, idő	Esemény leírása	Aláírás

4. Lezajlott esemény megbeszélésének időpontja, illetve fenti eseményre készült terápiás terv módosítása az elláttal:

.....

.....

.....

5. A korlátozás eredményességének rövid összefoglalása:

.....

.....

.....

6. Ellátottjogi képviselőhöz eljuttatva:

.....

.....

.....

.....
intézményvezető aláírása

.....
intézmény orvosának aláírása

Jázmin Integrált Szociális Intézmény Hajdú – Bihar Vármegye

☒ 4029 Debrecen, Monti ezredes u. 7, +3630 352-1449

E-mail: info@hszszk.hu

A korlátozó intézkedés során szolgáltatot teljesítő egészségügyi, szociális dolgozó(k) aláírása:

3. számú melléklet a korlátozó intézkedésekről szóló szabályzathoz

MEGISMERÉSI NYILATKOZAT

Alulírott kijelentem, hogy a Jázmin Integrált Szociális Intézmény Hajdú – Bihar Vármegye BÚZAVIRÁG OTTHON BALMAZÚJVÁROS korlátozó intézkedésekről szóló szabályzatát a mai napon teljes terjedelmében megismertem, azt magamra nézve kötelezőnek fogadom el.

Név	Munkakör	Dátum	Aláírás

